

Seminar A: Dementia. En professionel forestilling om demens – set indefra

Vi kan læse, snakke og lytte os til en masse viden omkring demens, men kan vi nogensinde rigtig forstå, hvordan sygdommen føles og opleves? Teaterstykket Dementia er en tur ind i den dementes verden, der viser alle de følelser som både den demente og de pårørende gennemlever i et sygdomsforløb.

Stykke af teatergruppen Lab Cat og foredrag af Vibeke Drewsen Bach

En rørende forestilling

Forestillingen handler om Ingrid og Jørgen, der altid har haft hinanden, indtil Jørgen bliver dement, og de to adskilles af en usynlig mur. Han er fremmed i sin krop, og hun kan ikke længere genkende sin mand. Vi ser, hvordan Jørgen ikke kan følge med, og hvordan alting går for stærkt for ham. Vi ser, hvordan han er et andet sted i sin livstid, mens omverdenen misforstår ham. Stykket gav en kærlig og hudløs beskrivelse af demensens konsekvenser for den sygdomsramte, de pårørende og deres fælles liv. På trods af, at tilskuerne efterhånden har set og oplevet lidt af hvert, kunne enkelte ikke holde tårerne tilbage.

En tur til månen

Efter forestillingen fulgte Vibeke Drewsen op på de temaer, som stykket åbnede op for, med hendes foredrag Blomstring med demens- en rejse fra Jorden til Månen.

Vibeke Drewsen begyndte foredraget med en fortælling om, hvordan hun i sine unge år rejste til en lille ø i Sydamerika og levede i en fuldstændig fremmed kultur. Kvinderne gik med bare bryster, og der var ingen bade eller toiletter – kun en gren og et hul i jorden. Hun skulle leve på en helt anden måde, end hun var vant til, og det var meget grænseoverskridende og vanskeligt at håndtere. Hun sammenlignede sin egen oplevelse af at føle sig fremmed og forkert med Jørgens oplevelse af verden som helt anderledes og svær at bære sig i. Vibeke Drewsen beskriver dét at få en demenssygdom som at udløse en envejs billet til månen, hvor logikken, normerne og sproget er helt fremmed fra dét, vi har på jorden. At den demensramtes rejse til månen er en realitet, kan hverken de selv eller pårørende gøre til eller fra, så fokus bør være på at gøre rejsen rolig og rar.

Hvem har du fået til at blomstre i dag?

På jorden har vi bestemte normer, som vi ønsker, at alle skal leve efter. Pårørende og plejepersonale definerer, hvad der er rigtigt, og prøver

ofte at korrigere den demensramtes adfærd. Nej Jørgen, det er ikke en hat, det er en avis! Nej Jørgen, du er ikke stadig skolelærer, du er pensioneret og bor nu på et plejehjem. De minder, man som dement kan leve sig ind i, er en verden der stimulerer og giver vitalitet. Tvinger man personen ud af minderne, beder man dem tage tilbage til jorden – hvilket de ikke kan. Men man kan mødes på fælles grund, hvis man er klar på at besøge månen. Det kræver mod at møde den rejsende dér, hvor de er, og slippe fagligheden for et øjeblik og se personen og ikke sygdommen. Det handler om at forstå værdien af at have kontakt i nuet. Det kan være svært i en personalegruppe at fastsætte den etiske grænse for, hvornår man latterliggøre eller taler ned til den demente, og hvornår man viser omsorg og er loyal overfor den dementes behov. For hvor langt bør man gå med på legen? Vibeke Drewsen sluttede oplægget med fortællinger om hendes svigermor og om Grete, en kvinde hun havde mødt på et plejehjem. I begge historier havde hun været modig nok til at møde dem på månen, på trods af familien og det andet personales reaktion, og i begge tilfælde blomstrede de to demensramte kvinder. Så på trods af, at svigermor havde fået hele familien til at sidde med armene over hovedet og vaje fra side til side ved middagsbordet, og at Grete to gange

havde tilsneget sig et kys på munden, følte Vibeke Drewsen, at der var stor mening med galskaben, da det i begge tilfælde skabte glæde og samhørighed i nuet.

Kontakt oplægsholder:
kontakt@energy2work.dk

Foto: Mette Kræmer

Foto: Mette Kræmer